

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2006 M. BIRŽELIO 14 D. ĮSAKIMO NR. 3D-246 „DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NUO BAKTERINĖS DEGLIGĖS NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO

2015 m. balandžio 21 d. Nr. 3D-296
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. birželio 14 d. įsakymą Nr. 3D-246 „Dėl Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės degligės naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir išdėstau jį nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NUO BAKTERINĖS DEGLIGĖS NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 4 punktu ir įgyvendindama 2008 m. liepos 4 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 690/2008, pripažįstantį apsaugotas Bendrijos zonas, kuriose augalų sveikatai gresia ypatingas pavojus (OL 2008 L 193, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. birželio 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 707/2014 (OL 2014 L 186, p. 56),

t v i r t i n u Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės degligės naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės degligės naudojimo tvarkos aprašo 8 punktas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 3D-246

(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2015 m. balandžio 21 d. įsakymo Nr. 3D-296

redakcija)

FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NUO BAKTERINĖS DEGLIGĖS NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės degligės naudojimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) parengtas įgyvendinant 2008 m. liepos 4 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 690/2008, pripažįstantį apsaugotas Bendrijos zonas, kuriose augalų sveikatai gresia ypatingas pavojus (OL 2008 L 193, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. birželio 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 707/2014 (OL 2014 L 186, p. 56).

2. Šis tvarkos aprašas nustato bakterinės degligės (*Erwinia amylovora* (Burill) Winslow *et al.* (toliau – *E. amylovora*) židinių nustatymo, ligos plitimo sustabdymo, augalų šeiminių sunaikinimo ir kontrolės tvarką.

3. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **bakterine deglige užkrėsti augalai** (toliau – užkrėsti augalai) – bakterinės degligės augalai šeiminkai, kurių užkrėstumą bakterija *Erwinia amylovora* (Burill) Winslow *et al.* yra patvirtinusi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija;

3.2. **bakterinės degligės apsauginė zona** (toliau – apsauginė zona) – teritorija, esanti 500 m spinduliu aplink nustatytą bakterinės degligės vietą;

3.3. **bakterinės degligės augalai šeiminkai** (toliau – augalai šeiminkai) – erškėtinių *Rosaceae* Juss. šeimos augalai, įskaitant ir jų žiedadulkes, kurie gali užsikrėsti bakterine deglige;

3.4. **bakterinės degligės augalų šeiminių augavietė** (toliau – augavietė) – vieta, kurioje auga bakterinės degligės augalai šeiminkai: mėgėjų sodo sklypas, parkas ar jo dalis, skiepūglių sodas, poskiepių augynas, sodas ar jo dalis, medelyno laukas ar jo dalis, gyvatvorė, žemės valda, kurioje žemės ūkio veikla nevykdoma;

3.5. **bakterinės degligės augalų šeiminių turėtojas** (toliau – augalų šeiminių turėtojas) – bakterinės degligės augalų šeiminių augavietės savininkas ar jo įgaliotas asmuo, žemės valdytojas, taip pat šiais augalais prekiaujantis ar juos sandėliuojantis fizinis ar juridinis asmuo;

3.6. **bakterinės degligės buferinė zona** (toliau – buferinė zona) – teritorija, esanti 3 km spinduliu aplink apsauginę zoną;

3.7. **intensyvių bakterinės degligės tyrimų zona** (toliau – intensyvių tyrimų zona) – ne mažiau kaip 50 km² dydžio oficialiai kontroliuojama teritorija (išskyrus esančią saugomoje zonoje), apimanti medelyno (-ų) lauką (-us), poskiepių augyną, skiepūglių sodą su jo (-jų) aplinkine (-ėmis) zona (-omis) ir teritoriją tarp jų aplinkinės ir išorinės intensyvių tyrimų zonos ribos, kurioje auga bakterinės degligės augalai šeiminkai ir kurioje vykdomi intensyvūs bakterinės degligės tyrimai;

3.8. **bakterinės degligės židinis** (toliau – židinis) – viena ar kelios nustatytos bakterinės degligės vietos, esančios vienam savininkui ar žemės valdytojui priklausančioje bakterinės degligės augalų šeiminkų augavietėje;

3.9. **fitosanitarinė stebėseną** – oficiali procedūra augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų kenksmingiesiems organizmams bei jų paplitimui stebėti, prognozuoti ir vertinti;

3.10. **medelynas** – iš vieno ar daugiau laukų sudarytas plotas, kuriame atvirame grunte ir (ar) šiltnamiuose auginami vaisinių ir uoginių sodo ar dekoratyvinių, miško augalų sodmenys, skiepūgliai, ūgliai ir poskėpiai. Gali būti įrengta jiems auginti reikalinga infrastruktūra – komposto ruošimo vieta, laistymo sistema ir (ar) vandens telkinys, keliai, sodmenų rūšiavimo ir laikymo patalpos, prekyvietė;

3.11. **medelyno laukas** – dažniausiai keturkampė vientisa medelyno nekintamo dydžio dalis, turinti nuolatinį savininko suteiktą numerį. Laukus vieną nuo kito skiria aiškiai matomos specialiai įrengtos ir prižiūrimos (šienaujamos) nuolatinės ribos (žemės ūkio technikos keliai, apsauginiai želdiniai ir kt.). Medelyno lauke gali būti auginami įvairių rūšių augalai, pagal poreikį atskirti technologinėmis vėžėmis;

3.12. **nustatyta bakterinės degligės vieta** – bakterinės degligės augalų šeiminkų augavietė ar jos dalis, šių augalų turėtojai priklausanči žemės valda ir (ar) kita vieta (prekyvietė, augalų sandėliavimo vieta), kuriose ant esančių augalų nustatytas bakterinės degligės sukėlėjas;

3.13. **saugoma zona** – Europos Sąjungoje esanti teritorija, kurioje nėra aptiktas ar paplitęs vienas ar daugiau kenksmingųjų organizmų, rastų vienoje ar daugiau Europos Sąjungos vietų, nors čia yra palankios sąlygos jiems plisti ir vystytis arba, esant palankioms ekologinėms sąlygoms, kai kuriose augalų rūšyse gali pradėti vystytis tam tikri kenksmingieji organizmai, nors jie nėra būdingi Europos Sąjungai arba joje nėra aptikti;

3.14. **saugomos zonos statusą praradusi teritorija** – teritorija, kurią Europos Komisija pripažino neatitinkančia saugomos zonos reikalavimų;

3.15. **sodas** – žemės plotas, kuriame auginami vaismedžiai, vaiskrūmiai, uogakrūmiai dėl vaisių ir uogų derliaus, taip pat dekoratyviniai augalai. Sode gali būti skiepūglių sodas ir (ar) poskiepių augynas;

3.16. **sodinamosios medžiagos siunta** – vienos medžių rūšies ir veislės, vienodos kilmės ir amžiaus sodo, miško ir (ar) dekoratyvinių augalų sodmenys, išauginti ir paruošti viename ūkyje bei siunčiami realizuoti vienu metu;

3.17. kitos šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme, Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. gegužės 31 d. įsakyme Nr. A1-172 „Dėl mėginių ėmimo *Erwinia amylovora* nustatyti metodikos patvirtinimo“ ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose fitosanitariją, vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS BAKTERINEI DEGLIGEI NUSTATYTI IR PLITIMUI SUSTABDYTI SAUGOMOJE ZONOJE

4. Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) regioninių skyrių specialistai (toliau – specialistai) gegužės–spalio mėnesiais (pagal oro sąlygas) dėl galimo augalų šeimininkų (medlievų *Amelanchier* genčių augalų, svarainių *Chaenomeles*, kaulenių *Cotoneaster*, gudobelių *Crataegus*, cidonijų *Cydonia*, lokvų *Eriobotrya*, obelų *Malus*, šliandru *Mespilus*, fotinių *Photinia davidiana*, dyglainių *Pyracantha*, kriaušių *Pyrus* ir šermukšnių *Sorbus* užsikrėtimo bakterija *E. amylovora* atlieka:

4.1. fitosanitarinį tikrinimą ne rečiau kaip kartą per metus sode, prekyvietėje (prekybos aikštelėje), augalų sandėliavimo vietoje ir ne rečiau kaip du kartus per metus medelyne (pagal medelyno schemos pavyzdį, nurodytą 1 priede), skiepiųjų sode, poskiepių augyne;

4.2. fitosanitarinę stebėseną ne rečiau kaip kartą per metus mėgėjų sodo sklype, parke ar parko dalyje, prekyvietėje (mugėje, turgavietėje) ir (ar) kitose vietose (įskaitant gyvatvores, vietas, kuriose nevykdoma žemės ūkio veikla, ir kt.) bei teritorijoje aplink sodą ir ne rečiau kaip du kartus per metus teritorijose aplink medelyną, skiepiųjų sodą, poskiepių augyną.

5. Atlikdamas fitosanitarinį tikrinimą, Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka Tarnybos specialistas privalo:

5.1. patikrinti augalų šeimininkų turėtojo vykdomos veiklos dokumentaciją (įrašus laisvos formos registracijos žurnale apie bakterinės degligės stebėjimą, augalų apsaugos produktų naudojimą, sandėlių ir technikos dezinfekavimą, augalų liekanų sunaikinimą; augalo paso (-ų) registraciją ir saugojimą, augalų šeimininkų sodinamosios medžiagos tiekimo rinkai dokumentus, siuntos įsigijimo ir pardavimo dokumentus ir kt.);

5.2. vizualiai apžiūrėti šio tvarkos aprašo 4.1 papunktyje nurodytose vietose augančius, parduodamus ar sandėliuojamus augalus šeimininkus;

5.3. pažymėti teritoriją, kurioje atliekamas fitosanitarinis tikrinimas, ir augalų šeimininką, nuo kurio paimtas ėminys. Prekyvietėje (prekybos aikštelėje) ar sandėlyje esantys augalai, nuo kurių buvo paimti ėminiai, atskiriami nuo kitų prekyvietėje (prekybos aikštelėje) ar sandėliavimo vietoje esančių augalų;

5.4. pastebėjus bakterinės degligės požymių, paimti ėminius laboratoriniams tyrimams atlikti ir išsiųsti juos į Tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių) (toliau – FT(S) laboratorija). Nesant vizualių bakterinės degligės požymių, medelynuose, skiepūglių sode, poskiepių augyne imami ėminiai latentinei bakterinei degligei nustatyti bent vieną kartą per metus atliekant fitosanitarinį tikrinimą.

6. Atlikdamas fitosanitarinę stebėseną, Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka Tarnybos specialistas privalo:

6.1. vizualiai apžiūrėti šio tvarkos aprašo 4.2 papunktyje nurodytose vietose augančius, parduodamus ar sandėliuojamus augalus šeimininkus;

6.2. pažymėti teritoriją, kurioje atliekama fitosanitarinė stebėseną, augalų šeimininkų augimo vietą ir augalų šeimininką, nuo kurio paimtas ėminys, išskyrus prekyvietėje (mugėje, turgavietėje);

6.3. pastebėjus bakterinės degligės požymių, vykdyti veiksmus, nurodytus šio tvarkos aprašo 5.4 papunktyje.

7. Visais šiame tvarkos apraše paminėtais atvejais, kai Tarnybos specialistas paima ėminius laboratoriniams tyrimams:

7.1. augalų šeimininkų turėtojas privalo atskirti to paties augintojo augalų šeimininkų siuntą, paruoštą realizacijai, iš kurios buvo paimtas ėminys, nuo kitų augalų šeimininkų;

7.2. draudžiama išvežti ir tiekti rinkai, išskyrus atvejus, kai tai yra prižiūrima Tarnybos specialistų, augalus šeimininkus, augančius viename lauke ar jo dalyje, iš kurio buvo paimtas ėminys, arba esančius to paties augalų šeimininkų turėtojo siuntoje, paruoštoje realizuoti, iš kurios buvo paimtas ėminys.

8. Už augavietėje esančios augalų šeimininkų kraštinės eilės augalų šeimininkų turėtojas privalo įrengti:

8.1. 20 m izoliacinę juostą, kurioje neauga augalai šeimininkai:

8.1.1. medelyne, skiepūglių sode, poskiepių augyne, žemaūgių ir aukštaūgių vaismedžių sode, jei juose yra skiepūglių sodas ir (ar) poskiepių augynas, ir naujai steigiamame aukštaūgių vaismedžių sode;

8.1.2. žemaūgių ir aukštaūgių vaismedžių sode, aplink kurį 20 m spinduliu esančioje teritorijoje yra savaiminių augalų šeimininkų sąžalynas ir ši teritorija reguliariai neprižiūrima (nešienaujama);

8.2. 10 m izoliacinę juostą, kurioje neauga augalai šeimininkai, žemaūgių ir aukštaūgių vaismedžių soduose, kuriuose nėra skiepiųjų sodo ir (ar) poskiepių augyno, ir kurie ribojasi su reguliariai prižiūrimomis gyvenvietės sodybomis, mėgėjų sodų sklypais, dirbamais laukais.

III SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS ŽIDINIUI NAIKINTI SAUGOMOJE ZONOJE

9. Iš Tarnybos FT(S) laboratorijos elektroniniu būdu gavus pranešimą apie ėminyje nustatytą bakteriją *E. amylovora*, Tarnybos specialistas privalo:

9.1. per tris darbo dienas raštu informuoti augalų šeimininkų turėtoją apie fitosanitarinio tikrinimo rezultatus, nurodyti privalomas fitosanitarijos priemones ir terminą joms įgyvendinti;

9.2. kai užkrėsti augalai nustatyti augavietėje, erdvinį duomenų valdymo sistemoje Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka pažymėti židinį, apsauginę ir buferinę zonas, esančias saugomoje zonoje (pagal Bakterinės degligės židinio, apsauginės zonos ir buferinės zonos schemos pavyzdį, nurodytą 2 priede);

9.3. kai užkrėsti augalai nustatyti augavietėje, apie saugomoje zonoje nustatytą židinį ir apsauginėje ir buferinėje zonose taikomus reikalavimus informuoti šiose zonose esančių medelynų, poskiepių augynų, skiepiųjų sodų, sodų, prekyviečių (prekybos aikštelių, mugių, turgaviečių) savininkus, jų įgaliotus asmenis ar jų administraciją;

9.4. apie šioje teritorijoje taikomus reikalavimus informuoti bitininkus, kurių aviliai yra 1 km spinduliu nutolę nuo židinio;

9.5. vykdyti atsekamumą ir nustatyti, ar augalai šeimininkai buvo atvežti iš kitų Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių ar Lietuvos augalų šeimininkų turėtojų, bei kur buvo išvežti iki židinio nustatymo iš vienos augavietės, prekyvietės (prekybos aikštelės, turgavietės, mugės) ar sandėlio į kitas vietas, siekiant nustatyti bakterinės degligės atsiradimo priežastis ir aplinkybes bei plitimo kelius. Nustačius, kad augalai atvežti iš:

9.5.1. kitų ES valstybių narių, informacinėje sistemoje EUROPHYT Tarnybos specialistas privalo pateikti pranešimą ir informuoti Tarnybos Fitosanitarijos skyrių;

9.5.2. Lietuvos augintojų, Tarnybos specialistas privalo inicijuoti fitosanitarinį tikrinimą ir (ar) fitosanitarinę stebėseną augalų užauginimo vietoje pagal šio tvarkos aprašo 4 ir 5 punktų nuostatas.

10. Nustačius užkrėtimą bakterija *E. amylovora*, Tarnyba apie tai raštu teikia informaciją, o metų pabaigoje – apibendrintą ataskaitą apie esamą situaciją Europos Komisijai ir valstybės narėms bei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai.

11. Nustačius užkrėstumą bakterija *E. amylovora*, Tarnybos specialistas iki augalų šeimininkų sunaikinimo privalo nustatytoje bakterinės degligės vietoje ir apsauginėje zonoje,

kurioje yra medelynas, poskiepių augynas, skiepūglių sodas, sodas, kas dvi savaites atlikti fitosanitarinį tikrinimą iki vegetacijos sezono pabaigos tais metais ir nuo vegetacijos sezono pradžios kitais metais, kai buvo nustatytas užkrėstumas bakterine deglige.

12. Nustačius židinių saugomoje zonoje, augalų šeimininkų turėtojas žemės valdoje privalo ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo raštiško Tarnybos specialisto nurodymo (patikrinimo akto) gavimo, informavęs apie tai telefonu Tarnybos regioninio skyriaus vedėją ar jį pavaduojantį asmenį ir Tarnybos specialistui dalyvaujant, nustatytoje bakterinės degligės vietoje sunaikinti (išrauti ir sudeginti, o jei tokios galimybės nėra – nupjauti ir sudeginti, o kelmus apdoroti augalų apsaugos priemonėmis, kurių veiklioji medžiaga yra glifosatas. Augalai deginami vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka):

12.1. užkrėstus augalus;

12.2. 10 metrų atstumu aplink užkrėstą augalą augančius galimai užkrėstus augalus šeimininkus medelyno lauke ar jo dalyje, žemaūgių vaismedžių sode, įskaitant ir juose esančiame skiepūglių sode ir (ar) poskiepių augyne;

12.3. 10 metrų atstumu aplink užkrėstą augalą augančius galimai užkrėstus augalus šeimininkus aukštaūgių vaismedžių sode, įskaitant ir jame esančiame skiepūglių sode ir (ar) poskiepių augyne, aplink kurį 10 metrų spinduliu yra reguliariai prižiūrima gyvenvietės sodyba, mėgėjo sodo sklypas, dirbami laukai;

12.4. 20 metrų atstumu aplink užkrėstą augalą augančius galimai užkrėstus augalus aukštaūgių vaismedžių sode, įskaitant ir jame esančiame skiepūglių sode ir (ar) poskiepių augyne, aplink kurį 20 metrų spinduliu teritorijoje auga savaiminių augalų šeimininkų sąžalynas ir ši teritorija reguliariai neprižiūrima (nešienaujama);

12.5. su užkrėstu augalu turinčius sąlytį galimai užkrėstus augalus šeimininkus mėgėjų sodo sklype, gyvenvietės sodyboje, parke ar jo dalyje, ir (ar) kitoje vietoje (įskaitant gyvatvores, vietas, kuriose nevykdoma žemės ūkio veikla).

13. Aptikus užkrėstus augalus prekyvietėje (prekybos aikštelėje, mugėje, turgavietėje) ar augalų sandėliavimo vietoje, augalų šeimininkų turėtojas privalo:

13.1. ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo raštiško Tarnybos specialisto nurodymo (patikrinimo akto) gavimo, informavęs apie tai telefonu Tarnybos regioninio skyriaus vedėją ar jį pavaduojantį asmenį ir dalyvaujant Tarnybos specialistui, sunaikinti (sudeginti, vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka) augalų šeimininkų siuntą, paruoštą realizacijai, iš kurios buvo paimti ėminiai laboratoriniams tyrimams atlikti ir nustatyta bakterija *E. amylovora*;

13.2. augalų sandėliavimo vietoje atlikti dezinfekciją ir apie tai informuoti Tarnybos specialistą;

13.3. iš anksto Tarnybai teikti informaciją apie numatomą augalų šeimininkų įvežimą ir įvežamus iš ES valstybių narių arba superkamus Lietuvos teritorijoje augalus šeimininkus laikyti atskirai nuo galimai užkrėstų augalų. Tiekti rinkai augalus šeimininkus leidžiama tik atlikus fitosanitarinį tikrinimą ir gavus Tarnybos specialistų raštišką išvadą.

14. Augalų šeimininkų turėtojas du metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, privalo:

14.1. nuolat vizualiai stebėti augančius augalus židinyje ir medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, sode, kurie yra apsauginėje ir buferinėje zonos. Apie pastebėtus įtarimus ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų pranešti Tarnybai;

14.2. saugoti dokumentus, susijusius su:

14.2.1. bakterine deglige užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimu (Tarnybos specialisto surašytus patikrinimo aktus);

14.2.2. židinio priežiūros (fitosanitarinių tikrinimų) rezultatais;

14.2.3. augalų šeimininkų sodinamosios medžiagos tiekimu rinkai (kai medelynas, poskiepių augynas, skiepūglių sodas, sodas yra buferinėje zonoje);

14.2.4. bakterinės degligės stebėjimu (įrašai laisvos formos žurnale);

14.2.5. augalų apsaugos priemonių nuo kenksmingųjų organizmų, platinančių bakteriją *E. amylovora*, naudojimu;

14.2.6. sandėlių ir technikos dezinfekavimu (įrašai laisvos formos žurnale).

15. Dvejus metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, iš židinio augavietės ir medelyno lauko ar jo dalies, jei visas jų plotas užsodintas augalais šeimininkais, poskiepių augyno, skiepūglių sodo, sodo, kurie yra apsauginėje zonoje, draudžiama išvežti ir tiekti rinkai bet kokios augimo stadijos augalus šeimininkus, išskyrus iš prekyvietės (prekybos aikštelės, mugės, turgavietės) ir sandėliavimo vietas.

16. Tarnybos specialistui oficialiai informavus bitininkus, dvejus metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, iš židinio augavietės ir medelyno, poskiepių augyno, skiepūglių sodo, sodo, kurie yra nuo židinio nutolę 1 km spinduliu, draudžiama nuo augalų šeimininkų žydėjimo pradžios ir ne mažiau kaip dvi savaites augalams nužydėjus įvežti, išvežti ar pervežti į kitas vietas bičių avilius.

17. Dvejus metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, į židinio augavietę ir apsauginėje zonoje esantį medelyno lauką, poskiepių augyną, skiepūglių sodą, sodą draudžiama įveisti naujus augalų šeimininkų auginimo plotus.

18. Iš buferinėje zonoje esančios augavietės tiekti rinkai augalų šeimininkų sodinamąją medžiagą leidžiama tik:

18.1. kaskart augalų šeimininkų turėtojui pateikus Tarnybai prašymą;

18.2. atlikus augalų šeimininkų fitosanitarinį tikrinimą;

18.3. gavus raštišką Tarnybos specialisto nurodymą (patikrinimo aktą), kuriame leidžiama augalus tiekti rinkai.

19. Tarnybos specialistas po augalų šeimininkų sunaikinimo augavietėje privalo:

19.1. atlikti fitosanitarinį tikrinimą židinyje ne mažiau kaip du kartus iki vegetacijos sezono pabaigos tais metais, kai buvo nustatytas židinis;

19.2. atlikti fitosanitarinį tikrinimą ir fitosanitarinę stebėseną židinyje, apsauginėje ir buferinėje zonose dvejus metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, pagal šio tvarkos aprašo 4–7 punktus;

19.3. antrųjų metų, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, pabaigoje paimti ėminius iš židinio, apsauginės ir buferinės zonų. Jei užkrėstumas bakterine deglige nenustatomas, židinio fitosanitarinė priežiūra nutraukiama ir apie tai oficialiu Tarnybos regioninio skyriaus raštu informuojamas augalų šeimininkų turėtojas, kurio žemės valdoje buvo nustatytas židinis, bei apsauginėje ir buferinėje zonose esančių medelynų, poskiepių augynų, skiepūglių sodų, sodų augalų šeimininkų turėtojai, bitininkai ir kiti suinteresuotieji asmenys ir šio tvarkos aprašo 15–18 punktuose nurodyti apribojimai ir kiti reikalavimai netaikomi.

20. Židinio apsauginėje ir buferinėje zonose esančios prekyvietės (prekybos aikštelės, mugės, turgavietės) administracija (įskaitant ir mugių organizatorius) dvejus metus, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, privalo užtikrinti, kad bakterinės degligės augalai šeimininkai būtų parduodami tik numatytose prekyvietėse (prekybos aikštelės, mugės, turgavietės) vietose, kurios turi būti paženklintos informaciniais plakatais, pritvirtintais aiškiai matomose ir nuolatinėse vietose. Informacinio plakato tekstas:

„Prie kiekvieno kriaušės, obels, svarainio, kaulenio, cidonijos, šermukšnio, medlievos, dyglainės, lokvos, šliandros, fotinijos sodinuko turi būti augalo pasas. Nepirkite šių sodinukų be augalo pasų“

IV SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS BAKTERINEI DEGLIGEI NUSTATYTI IR PLITIMUI SUSTABDYTI SAUGOMOS ZONOS STATUSĄ PRARADUSIOSE TERITORIJOSE

21. Saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje Tarnybos specialistai gegužės–spalio mėnesiais (pagal oro sąlygas) dėl galimo augalų šeimininkų užsikrėtimo bakterija *E. amylovora* atlieka:

21.1. fitosanitarinius tikrinimus pagal šio tvarkos aprašo 5 punktą ne rečiau kaip kartą per metus medelynuose, skiepūglių soduose, poskiepių augynuose, soduose ir prekyvietėse (prekybos aikštelėse), augalų sandėliavimo vietose;

21.2. fitosanitarinę stebėseną pagal šio tvarkos aprašo 6 punktą ne rečiau kaip kartą per trejus metus pasirinktinai mėgėjų sodų sklype, parke ar jo dalyje, mugėse, turgavietėse ir (ar) kitoje vietoje (įskaitant gyvatvorę, vietą, kurioje nevykdoma žemės ūkio veikla ir kt.) bei Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka teritorijose aplink sodą, medelyną, skiepūglių sodą, poskiepių augyną.

22. Už medelyno, poskiepio augyno, skiepūglių sodo, sodo, esančių saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje, kraštinės eilės augalų šeimininkų augalų šeimininkų turėtojas privalo įrengti izoliacinę juostą, kurios ypatybės nurodytos šio tvarkos aprašo 8 punkte.

23. Medelynui, skiepūglių sodui, poskiepių augynui, sodui, kurie yra saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje, atšaukiama teisė išsirašyti augalams šeimininkams skirtus augalo pasus patiems.

24. Iš saugomos zonos statusą praradusios teritorijos draudžiama:

24.1. išvežti bet kokios augimo stadijos augalus šeimininkus į saugomas zonas;

24.2. nuo augalų šeimininkų žydėjimo pradžios ir ne mažiau kaip dvi savaites augalams nužydėjus išvežti ar pervežti į kitas vietas bičių avilius.

25. Iš saugomos zonos statusą praradusios teritorijos leidžiama išvežti bet kokios augimo stadijos augalus šeimininkus tik tuo atveju, kai augalai šeimininkai vežami į kitą nesaugomą zoną. Kaskart išveždamas augalus šeimininkus augalų šeimininkų turėtojas turi kreiptis į Tarnybą dėl augalo pasų išdavimo konkrečiai augalų šeimininkų siuntai, paruoštai tiekti rinkai.

V SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS ŽIDINIUI NAIKINTI SAUGOMOS ZONOS STATUSĄ PRARADUSIOJE TERITORIJOJE

26. Iš Tarnybos FT(S) laboratorijos elektroniniu būdu gavus pranešimą apie ėminyje nustatytą bakteriją *E. amylovora* saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje, Tarnybos specialistas privalo:

26.1. atlikti veiksmus, nurodytus šio tvarkos aprašo 9.1, 9.4, 9.5 papunkčiuose;

26.2. kai užkrėsti augalai nustatyti augavietėje, erdvinių duomenų valdymo sistemoje Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka pažymėti židinį;

26.3. nustačius, kad augalai atvežti iš Lietuvos augintojų, privalo inicijuoti fitosanitarinį tikrinimą ir (ar) fitosanitarinę stebėseną augalų užauginimo vietoje pagal šio tvarkos aprašo 21 punkto nuostatas;

26.4. kai užkrėsti augalai nustatyti medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, iki augalų šeimininkų sunaikinimo privalo židinyje ir Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka teritorijose aplink jį kas dvi savaites atlikti fitosanitarinį tikrinimą iki vegetacijos sezono pabaigos tais metais ir nuo vegetacijos sezono pradžios kitais metais, kai buvo nustatytas židiny.

27. Saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje nustatčius užkrėstumą bakterija *E. amylovora*:

27.1. augalų šeimininkų turėtojas žemės valdoje privalo ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo raštiško Tarnybos specialisto nurodymo (patikrinimo akto) gavimo, informavęs apie tai telefonu Tarnybos regioninio skyriaus vedėją ar jį pavaduojantį asmenį ir Tarnybos specialistui dalyvaujant, nustatytoje bakterinės degligės vietoje sunaikinti užkrėstus ir galimai užkrėstus augalus šeimininkus (išrauti ir sudeginti, o jei tokios galimybės nėra – nupjauti ir sudeginti, o kelmus apdoroti augalų apsaugos priemonėmis, kurių veiklioji medžiaga yra glifosatas. Augalai deginami vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka):

27.1.1. pagal šio tvarkos aprašo 12.1–12.4 papunkčių nuostatas;

27.1.2. užkrėstus augalus šeimininkus mėgėjo sodo sklype, gyvenvietės sodyboje, parke ar jo dalyje ir (ar) kitoje vietoje (įskaitant gyvatvores, vietas, kuriose nevykdoma žemės ūkio veikla);

27.2. prekyvietėje (prekybos aikštelėje, mugėje, turgavietėje) ar augalų sandėliavimo vietoje augalų šeimininkų turėtojas privalo taikyti fitosanitarijos priemones, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 13.1–13.3 papunkčiuose ir 20 punkte;

27.3. draudžiama iš židinio ir 1 km spinduliu nutolusių nuo jo medelyno, poskiepių augyno, skiepūglių sodo, sodo nuo augalų šeimininkų žydėjimo pradžios ir ne mažiau kaip dvi savaites augalams nužydėjus įvežti, išvežti ar pervežti į kitas vietas bičių avilius.

28. Tarnybos specialistas po augalų šeimininkų sunaikinimo saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje esančioje augavietėje privalo atlikti fitosanitarinį tikrinimą ir fitosanitarinę stebėseną, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 21.1 ir 21.2 papunkčiuose.

VI SKYRIUS

INTENSYVIŲ TYRIMŲ ZONOS ĮKŪRIMAS SAUGOMOS ZONOS STATUSĄ PRARADUSIOSE TERITORIJOJE IR JOJE TAIKOMOS FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS BAKTERINEI DEGLIGEI NUSTATYTI IR PLITIMUI SUSTABDYTI BEI ŽIDINIUI NAIKINTI

29. Saugomos zonos statusą praradusioje teritorijoje augančių augalų šeimininkų turėtojas gali kreiptis raštu į Tarnybą dėl intensyvių tyrimų zonos įkūrimo.

30. Intensyvių tyrimų zona gali būti įsteigta Tarnybos direktoriaus įsakymu, suderinus su Europos Komisija:

30.1. ne mažesnėje nei 50 km² teritorijoje;

30.2. kai prašymus dėl intensyvios tyrimų zonos įkūrimo pateikia ne mažiau nei 10 medelynų, poskiepių augynų ir skiepūglių sodų arba jei jų laukų bendras plotas, kuriame auga augalai šeimininkai, ne mažesnis nei 5 ha;

30.3. teritorijoje, kurioje per dvejus metus nenustatyta ar prieš dvejus metus sunaikinta bakterija *E. amylovora*.

31. Intensyvių tyrimų zonoje esantis medelyno laukas, poskiepių augynas, skiepūglių sodas, sodas turi būti ne arčiau nei 1 km nuo išorinės intensyvių tyrimų zonos ribos, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 3 priedo pavyzdyje.

32. Aplink kiekvieną medelyno lauką, poskiepių augyną, skiepūglių sodą turi būti įkurta 500 metrų spinduliu esanti aplinkinė zona.

33. Planuojamoje steigti intensyvių tyrimų zonoje Tarnybos specialistai dvejus metus, o ją įkurus kasmet gegužės–spalio mėnesiais (pagal oro sąlygas) dėl galimo augalų šeimininkų užsikrėtimo bakterija *E. amylovora* atlieka:

33.1. kaip nurodyta metodikoje, medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, įskaitant ir kitus esančius intensyvių tyrimų zonos teritorijoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, fitosanitarinį tikrinimą du kartus per metus pagal šio tvarkos aprašo 5 punktą;

33.2. medelyno lauko, poskiepių augyno, skiepūglių sodo aplinkinėje zonoje, teritorijoje tarp jų aplinkinės zonos ir išorinės intensyvių tyrimų zonos ribos fitosanitarinę stebėseną vieną kartą per metus pagal šio tvarkos aprašo 6 punktą.

34. Iš intensyvių tyrimų zonos leidžiama:

34.1. išvežti bakterinės degligės augalus šeimininkus bei išvežti ar pervežti bičių avilius, išskyrus tuos atvejus, kai intensyvių tyrimų zonoje esančio medelyno lauko, poskiepių augyno, skiepūglių sodo augalų šeimininkų turėtojas nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, į kitas Lietuvos teritorijas ir ES valstybes nares, turinčias saugomos zonos ir (ar) intensyvių tyrimų zonos statusą;

34.2. tiekti rinkai į saugomas zonas ir (ar) intensyvių tyrimų zonas augalų šeimininkų sodinamąją medžiagą, išskyrus tuos atvejus, kai intensyvių tyrimų zonoje esančio medelyno lauko, poskiepių augyno, skiepūglių sodo augalų šeimininkų turėtojas nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte:

34.2.1. kaskart gavus augalų šeimininkų turėtojo prašymą;

34.2.2. atlikus augalų šeimininkų fitosanitarinį tikrinimą;

34.2.3. jei augalai šeimininkai buvo įvežti į intensyvių tyrimų zoną prieš 7 mėnesius, įskaitant nuo balandžio 1 d. iki spalio 31 d., joje auginami ir prižiūrimi;

34.2.4. gavus Tarnybos specialistų raštišką išvadą ir atspausdintus augalo pasus, atitinkančius žemės ūkio ministro nustatytus saugomai zonai reikalavimus;

34.3. tiekti rinkai augalus šeimininkus iš intensyvių tyrimų zonoje esančio medelyno lauko, poskiepių augyno, skiepūglių sodo, kurio augalų šeimininkų turėtojas nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, pagal šio tvarkos aprašo 25 ir 40 punktus.

35. Iš Tarnybos FT(S) laboratorijos elektroniniu būdu gavus pranešimą apie ėminyje nustatytą bakteriją *E. amylovora* intensyvių tyrimų zonoje, Tarnybos specialistas privalo atlikti veiksmus:

35.1. nurodytus šio tvarkos aprašo 9.1, 9.4, 9.5 papunkčiuose;

35.2. kai užkrėsti augalai nustatyti augavietėje, erdvinių duomenų valdymo sistemoje Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka pažymėti židinį ir aplinkinę zoną;

35.3. kai užkrėsti augalai nustatyti medelyno lauke, poskiepių augyne, skiepūglių sode, įskaitant ir kitus esančius intensyvių tyrimų zonos teritorijoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, apie nustatytą židinį ir aplinkinėje zonoje taikomus reikalavimus informuoti šioje zonoje esančių medelynų, poskiepių augynų, skiepūglių sodų, sodų, prekyviečių (prekybos aikštelių, mugių, turgaviečių) savininkus, jų įgaliotus asmenis ar jų administraciją;

35.4. nustačius, kad augalai atvežti iš Lietuvos augintojų, Tarnybos specialistas privalo inicijuoti fitosanitarinį tikrinimą ir (ar) fitosanitarinę stebėseną augalų užauginimo vietoje pagal šio tvarkos aprašo 33 punkto nuostatas;

35.5. iki augalų šeimininkų sunaikinimo židinyje ir aplinkinėje zonoje esančiame medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode kas dvi savaites atlikti fitosanitarinį tikrinimą iki vegetacijos sezono pabaigos tais metais ir nuo vegetacijos sezono pradžios kitais metais, kai buvo nustatytas židinys.

36. Įsteigtoje intensyvių tyrimų zonoje nustačius bakteriją *E. amylovora* užkrėstus augalus šeimininkus:

36.1. augalų šeimininkų turėtojas privalo sunaikinti intensyvių tyrimų zonos medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, įskaitant ir kitus, esančius intensyvių tyrimų zonoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, jų aplinkinėje zonoje, teritorijoje tarp jų aplinkinės zonos ir išorinės intensyvių tyrimų zonos ribos augančius užkrėstus ir galimai užkrėstus augalus šeimininkus pagal šio tvarkos aprašo 12 punkte nurodytus reikalavimus;

36.2. prekyvietėje (prekybos aikštelėje, mugėje, turgavietėje) ar augalų sandėliavimo vietoje augalų šeimininkų turėtojas privalo taikyti fitosanitarijos priemones, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 13.1–13.3 papunkčiuose;

36.3. medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, įskaitant ir kitus, esančius intensyvių tyrimų zonoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio

tvarkos aprašo 29 punkte, išauginta augalų šeimininkų sodinamoji medžiaga gali būti vėl tiekiama rinkai ne anksčiau kaip po dvejų metų, kurie pradedami skaičiuoti kitais metais po užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, atlikus fitosanitarinį tikrinimą ir fitosanitarinę stebėseną pagal šio tvarkos aprašo 33.1 ir 33.2 papunkčius ir neaptikus užkrėstų augalų šeimininkų;

36.4. draudžiama iš židinio ir 1 km spinduliu nutolusių nuo jo medelyno, poskiepių augyno, skiepūglių sodo, sodo, įskaitant ir kitus, esančius intensyvių tyrimų zonoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, nuo augalų šeimininkų žydėjimo pradžios ir ne mažiau kaip dvi savaites augalams nužydėjus įvežti, išvežti ar pervežti į kitas vietas bičių avilius;

36.5. medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode, įskaitant ir kitus, esančius intensyvių tyrimų zonoje, tačiau kurių augalų šeimininkų turėtojai nepateikė prašymo, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 29 punkte, jų aplinkinėje zonoje esančios prekyvietės (prekybos aikštelės, mugės, turgavietės) administracija (įskaitant ir mugių organizatorius) privalo taikyti fitosanitarijos priemones pagal šio tvarkos aprašo 20 punktą.

37. Medelynų, poskiepių augynų, skiepūglių sodų, kurie patenka į intensyvių tyrimų zonas, sąrašas skelbiamas Tarnybos svetainėje www.vatzum.lt.

38. Nustačius užkrėtimą bakterija *E. amylovora*, Tarnyba teikia informaciją, kaip nurodyta šio tvarkos aprašo 10 punkte.

VII SKYRIUS

BAKTERINĖS DEGLIGĖS IŠPLITIMO PREVENCINĖS PRIEMONĖS

39. Prieš įveisdamas augalų šeimininkų medelyną, poskiepių augyną, skiepūglių sodą ar kitą augavietę, augalų šeimininkų turėtojas privalo kreiptis į Tarnybą dėl parinktos vietos fitosanitarinio įvertinimo.

40. Visi bet kurios augimo stadijos augalai šeimininkai gali būti įvežami į saugomą zoną, į saugomos zonos statusą praradusias teritorijas, į intensyvių tyrimų zonas ir tiekiama rinkai tik su augalo pasu, išduotu vadovaujantis Augalo paso išdavimo ir keitimo reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3D-263 „Dėl Augalo paso išdavimo ir keitimo reikalavimų aprašo, Fitosanitarinių tikrinimų, siekiant Lietuvos Respublikos teritoriją ar jos dalį pripažinti saugoma zona, atlikimo reikalavimų aprašo ir Tam tikrų augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų vežimo saugoma zona reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

41. Židinio naikinimo metu naudotus įrankius privaloma dezinfekuoti 70 proc. spiritu ne mažiau nei 5 min. ir (arba) nudeginti atvira liepsna, o rankas, drabužius ir batus, technines priemones – nuplauti dezinfekavimo priemonėmis.

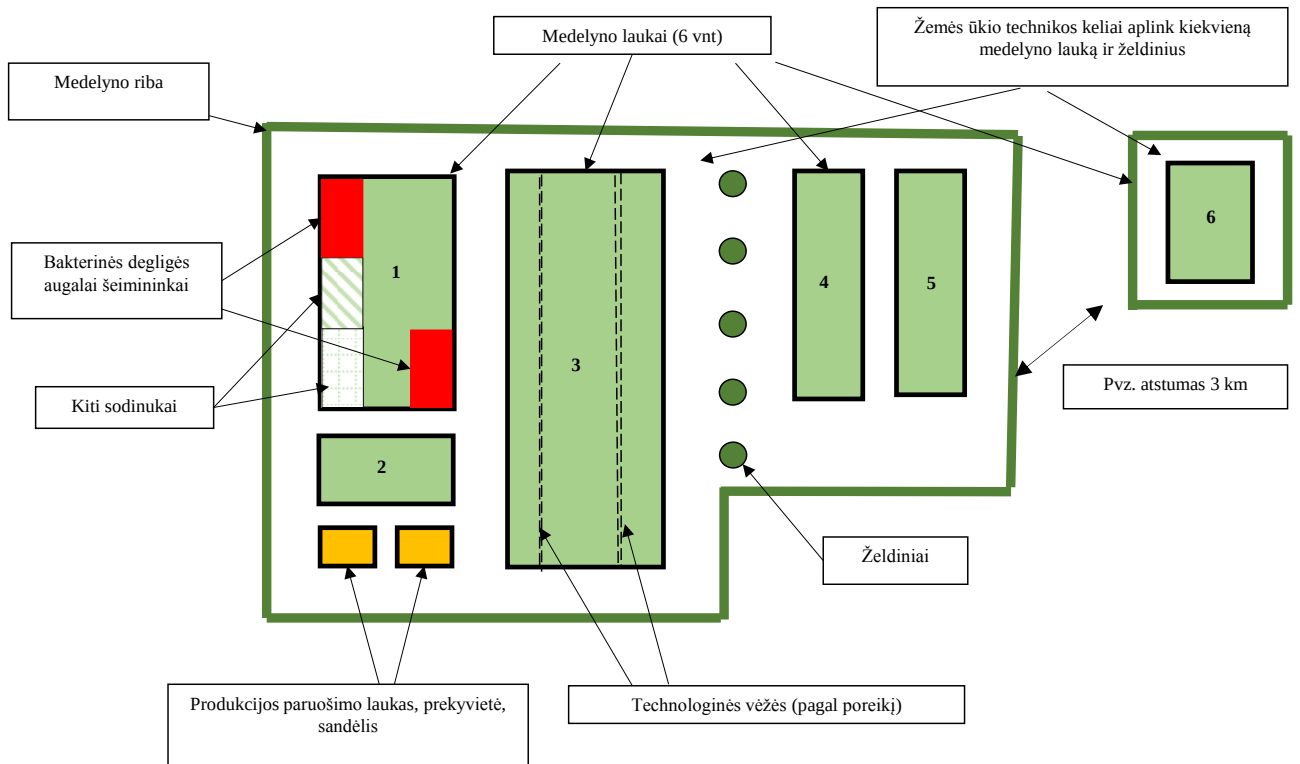
VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Už šio tvarkos aprašo reikalavimų nesilaikymą asmenys atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

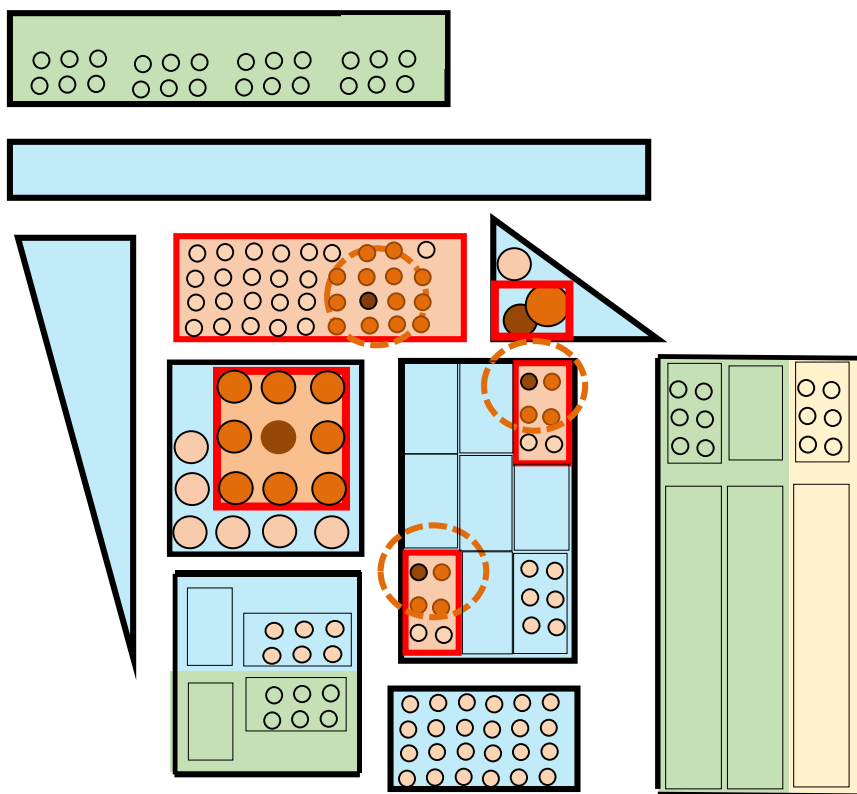
Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės degligės
naudojimo tvarkos aprašo
1 priedas

(Schemos pavyzdys)
MEDELINO SCHEMA

(Schemos pavyzdys)

**BAKTERINĖS DEGLIGĖS ŽIDINIO, APSAUGINĖS ZONOS IR BUFERINĖS ZONOS
SCHEMA**

- augalai šeimininkai sode, natūralioje augavietėje
- augalai šeimininkai medelyne, poskiepių augyne, skiepūglių sode
- medelyno laukų sklypeliai
- užkrėstas bakterine deglige medis
- galimai užkrėstas medis
- užkrėstų ir galimai užkrėstų augalų šeimininkų kirtimo teritorija
- bakterinės degligės židinio riba
- bakterinės degligės židinio apsauginė zona
- bakterinės degligės židinio buferinė zona
- teritorija be apribojimų

Fitosanitarijos priemonių nuo bakterinės
degligės naudojimo tvarkos aprašo
3 priedas

(Schemos pavyzdys)

INTENSYVIOS TYRIMŲ ZONOS SCHEMA

